

ARVIOINNIN KRITEERIPERUSTEISUUS

OPS 2016

Nykykoulun huippuoppilaat ovat ilmeisesti ekologisia digivelhoja, jotka suhtautuvat kavereihin empaattisesti, mutta tarjolla olevaan tietoon kriittisesti.

”Kumpi on parempi: usein vai säännöllisesti?”, lapsi kysyy. Lapsi ei myöskään muista tai jaksa miettiä, mitä ovat todistuksessa mainitut lukukäsitteet tai lukujonotaidot.

Todistuksen mukaan lapsi osaa nämä käsitteet ja taidot hyvin tai erinomaisesti ”suhteessa tavoitteisiin” – ja nyt pitäisi vielä tietää, mitä tavoitteet ovat olleet.

”Säännöllisesti lukuvuoden aikana annettu arviointipalaute” ei ole porautunut lapsen mieleen.

Tulevaisuudessa pärjää, jos on sisäistänyt elinikäisen oppimisen ajatuksen, osaa itse kehittää itseään ja tulee muiden kanssa toimeen.

...todistus kuin 30 vuotta sitten. Äidinkieli, historia, biologia, fysiikka, kemia, yhteiskuntaoppi, englanti, ruotsi, uskonto, liikunta...

Empaattinen lapsi voi olla koulun silmin kutosen oppilas, eikä digitaidoista tipu kiitettäviä.

Miksi taas arvioinnista?

PAINOISTEALUE

Lautakunta asetti LV
2017 – 2018
painopisteeksi
oppimisen arvioinnin
kehittämisen

SITÄ SAA, MITÄ ARVIOI

Kumpi ohjaa, OPS vai todistusarviointi?

- Oppiaineista saa arvosanan
- Laaja-alaisesta osaamisesta ei (toki osana oppiaineita kuten työskentelykin...)

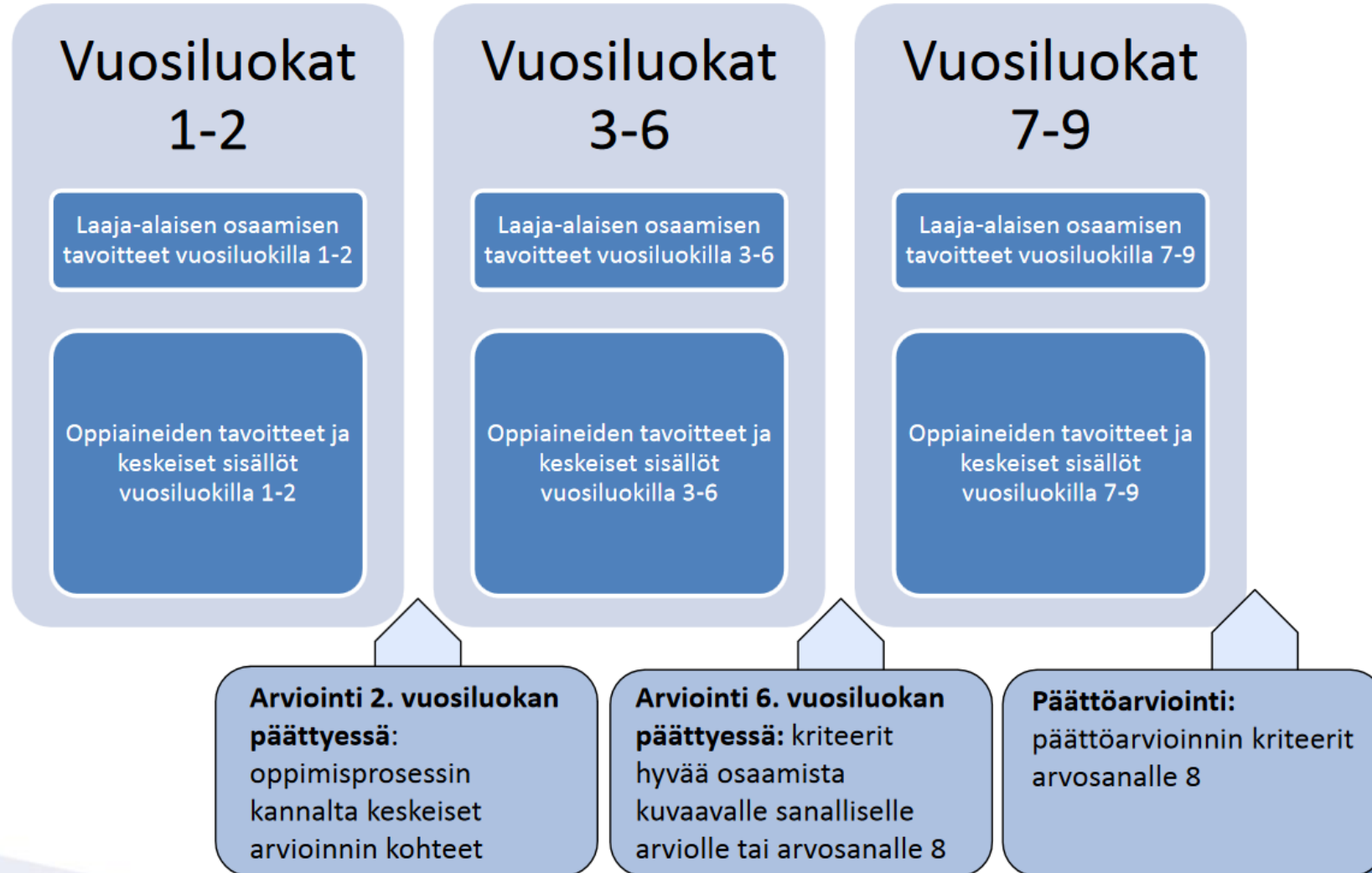
Miksi, mitä ja miten arvioidaan?

- Oppimisen ohjaus
- Oppimisen tuki
- Jatko-opintoihin hakeminen
 - Asettaa yhdenvertaisuusvaatimuksen
 - Ei toteudu tasapuolisesti
- Numerot vs. sanallinen arviointi

Oppimisen arviointi nivelkohdissa

Oppimisen arviointi
Erja Vitikka
6.3.2015

ARVIOINNIN KOHTEET

OPPIMINEN

TYÖSKENTELY

KÄYTTÄYTYMINEN

Edistymisen arviointi

Osaamisen tason arviointi

Osaamisen tasolla tarkoitetaan oppilaan eri tavoin osoittamaa osaamista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arvioituna oppilaan suoritusten perusteella.

Osaamisen tason arvioimiseksi oppilaan työn tuloksia tai suorituksia tarkastellaan mahdollisimman monipuolisesti.

Tiedollisen ja taidollisen osaamisen tason arvioinnissa hyödynnetään valtakunnallisia arviointikriteerejä.

Kriteeriperusteinen arviointi

Suoritus (osaamisen taso) arvioidaan sen mukaan, miten se vastaa ennalta määriteltyjä kriteerejä.

Mitä selkeämmät, yksiselitteisemmät ja tarkemmat kriteerit ovat, sitä luotettavampaa arviointi on.

Kriteerien määrittely edellyttää, että tavoitteet on määritelty.

Kriteeriperusteisella arvioinnilla uskotaan parannettavan arvioinnin oikeudenmukaisuutta, koska kriteerit on määritelty etukäteen ja ne perustuvat OPS:iin.

- OPS:ssa vain hyvän osaamisen (8) kriteerit
- Pitäisikö olla myös arvosanojen 6 ja 10 kriteerit?

Hyvän osaamisen KRITEERIT

6. lk. / päättöarviointi

Oppiaineisiin on määritelty opetuksen tavoitteista johdetut arviointikriteerit.

Oppilas saa hyvää osaamista kuvaavan sanallisen arvion tai arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen eri kriteerien kuvaamaa osaamista. Tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

6. LK: OPETTAJA POHTII OPPILAAN

- EDISTYMISTÄ SUHTEESSA OPETUSSUUNNITELMASSA MÄÄRITELTYIHIN TAVOITTEISIIN JA
- OSAAMISEN TASOA SUHTEESSA VALTAKUNNALLISESTI MÄÄRITELTYIHIN ARVIOINTIKRITEEREIHIN.

Päättöarviointi:

- Koska osaamisen kehittyminen on aina kumuloituvaa, päättöarvosanan muodostamisen tulee perustua **oppilaan opintojen päättyessä osoittamaan osaamisen tasoon suhteessa oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.**

Hyvän osaamisen **kriteerit** 6. lk:n päättyessä

Opetuksen tavoite – sisältö – arvioinnin kohde - kriteeri

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä.
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

**TAVOITTEET KUVAAVAT AIOTTUA
LOPPUTULOSTA, EIVÄT OLE
SISÄLTÖJÄ**

Monenlaista ja -tasoista tietoa

Tiedot

- **Faktatieto:** yksittäiset faktat, kuten vuosiluvut tai henkilöiden nimet
- **Käsitetieto:** oppiaineelle tyypilliset käsitteet, esimerkiksi ajanjaksot

Taidot

- **Menetelmätieto:** oppiaineelle tyypilliset menetelmät, kuten dokumentinlukutaito
- **Metakognitiivinen tieto:** taito tarkastella omaa oppimista, kuten muistisäännöt tai tietoa, mitä ei vielä osaa

Tiedon taso	Esimerkkejä
FAKTATIETO	
A1.Tieto terminologiasta	tieteelliset termit (atomin osat..), symbolit kartoissa
A2. Tieto tarkoista yksityiskohdista ja peruselementeistä	tietoja tapahtumista, paikoista, ihmisistä; päivämääriä, tiedonlähteitä
KÄSITETIETO	
B1. Tieto luokituksista ja kategorioista	kirjallisuustyytit, lauseen osat, psykologiset ongelmat, historian ajanjaksot
B2. Tieto periaatteista ja yleistyksistä	fysiikan peruslait, ihmisen terveyteen liittyvä kemian tieto
B3. Tieto teorioista, malleista ja rakenteista	evoluutioteoria, DNA, fysiikan vuorovaikutukset
MENETELMÄTIETO	
C1. Tieto oppiainekohtaisista taidoista ja algoritmeista	tilastollisten analyysien tekemisen taidot, yhtälöiden ratkaisemisen taito
C2. Tieto oppiainekohtaisista tekniikoista ja metodeista	sosiaalialalle soveltuvat tilastolliset menetelmät, ongelmanratkaisumenetelmät
C3. Tieto menetelmien käyttökriteereistä	esseetyypit ja niiden käyttö, tilastomenetelmät
METAKOGNITIIVINEN TIETO	
D1. Strateginen tieto	tiedon järjestäminen (yhteenvedot, alleviivaukset, kaaviot), testit
D2. Tieto tarkoituksenmukaisen kontekstuaalisen ja konditionaalisen tiedon sisältävistä kognitiivisista tehtävistä	tieto ajattelun prosesseista, milloin mitäkin menetelmää käytetään
D3. Itsetuntemus	omat uskomukset, kyvyt, päämäärät ja tavoitteet, motivaatio, arvot

Monenlaisia ja -tasoisia kognitiivisia prosesseja

MUISTAA

- Tunnistaa, muistaa ja palauttaa mieleen

YMMÄRTÄÄ

- Tulkitsee, luokittelee, antaa esimerkkejä, tekee yhteenvetoja, päättelee, vertailee, perustelee

SOVELTAA

- Käyttää ja soveltaa menetelmiä

ANALYSOIDA

- Erottaa, järjestää, jäsentää, löytää esim. piilomerkityksiä.

ARVIOIDA

- Tarkistaa, arvioi, arvostelee

LUODA

- Kehittää, suunnittelee, tuottaa

Kognitiivinen prosessi	Määritelmä
Muistaa	Oppilas hakee tiedon pitkäaikaisesta muistista ja vertaa sitä annettuun tehtävään.
1.1 Tunnistaminen	Oppilas hakee tiedon pitkäaikaisesta muistista ja vertaa sitä annettuun tehtävään.
1.2 Mieleen palauttaminen	Oppilas palauttaa tiedon mieleen pitkäaikaisesta muistista.
Ymmärtää	Oppilas ymmärtää suullisen, kirjoitetun tai piirretyn viestin merkityksen.
2.1 Tulkitseminen	Oppilas muuttaa tiedon yhdestä muodosta toiseen, esim. selittää laskuperiaatteen.
2.2 Esimerkkien antaminen	Oppilas havainnollistaa käsitteitä tai periaatteita esimerkillä.
2.3 Luokittelu	Oppilas luokittelee asioita kategorioihin.
2.4 Yhteenvedon tekeminen	Oppilas tekee olennaiset asiat sisältäviä yhteenvetoja.
2.5 Pääteleminen	Oppilas tekee loogisia johtopäätöksiä esitetyn tiedon pohjalta.
2.6 Vertaaminen	Oppilas havaitsee kahden asian välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja.
2.7 Perusteleminen	Oppilas tekee erilaisista systeemeistä syy-seurausmalleja.
Soveltaa	Oppilas käyttää tietorakenteita annetussa tilanteessa.
3.1 Menetelmän käyttäminen (rutiininomaisesti)	Oppilas käyttää rutiininomaista menetelmää tutun tehtävän ratkaisemiseen.
3.2 Menetelmän soveltaminen	Oppilas valitsee menetelmän ja soveltaa sitä ennestään tuntemattoman tehtävän ratkaisemiseen.
Analysoida	Oppilas erittelee materiaalin ja ymmärtää sen osien yhteyden, rakenteen ja merkityksen.
4.1 Erottaminen	Oppilas erottaa tärkeät ja olennaiset asiat tehtävänannosta.
4.2 Järjestäminen (jäsentäminen)	Oppilas tunnistaa tilanteeseen liittyvät perusosat ja muodostaa niistä johdonmukaisen kokonaisuuden.
4.3 Piilomerkitysten havaitseminen	Oppilas tunnistaa materiaalin ”rivien välistä luettavat” näkökulmat, ennakkoasenteet, arvot tai aiomukset.
Arvioida	Oppilas tekee johtopäätöksiä.
5.1 Tarkistaminen	Oppilas tarkistaa prosessien tai tuotteiden johdonmukaisuuden ja virheettömyyden.
5.2 Arvosteleminen	Oppilas arvostelee tuotteen ulkoisten kriteerien ja standardien pohjalta.
Luoda	Oppilas yhdistää osia ja muodostaa kokonaisuuden tai tekee originaalin.
6.1 Kehittäminen	Oppilas kehittää vaihtoehtoisen hypoteesin tai ratkaisutavan esitettyjen kriteerien pohjalta.
6.2 Suunnitteleminen	Oppilas suunnittelee tehtävän tai ongelman ratkaisun.
6.3 Tuottaminen	Oppilas tekee tehtävänannon vaatimusten mukaisen omaperäisen tuotoksen.

Tiedon ulottuvuus	Kognitiivisen prosessin ulottuvuus					
	Muistaa	Ymmärtää	Soveltaa	Analysoida	Arvioida	Luoda
Faktatieto	Muistaa historiallisia termejä tai yksittäisiä historiallisia tapahtumia.	Tietoja historiallisista tapahtumista tai historian henkilöistä tai vuosiluvuista.	Osaa tehdä johtopäätöksiä osaamiensa historiallisten faktojen perusteella.	Analysoi oppimiaan historiallisia faktoja.	Arvioi historiallisten faktojen luotettavuutta.	Tuottaa uutta tietoa esimerkiksi historiantutkimukseen.
Käsitetieto	Nimeää historiallisia ajanjaksoja.	Ymmärtää historiallisen faktatiedon ja tulkinnan eron.	Osaa soveltaa tietojaan Toisen maailmasodan syihin tai seurauksiin.	Analysoi historiallisten käsitteiden eroja.	Arvioi, mikä tutkimusmenetelmä sopii parhaiten kyseisen historiantutkimusongelman ratkaisemiseksi.	Luo tutkimuksen pohjalta uuden käsitteen ja perustelee sen.
Menetelmätieto	Tunnistaa historian tutkimuksen menetelmistä esimerkiksi ensikäden lähteen.	Ymmärtää, mikä ero on primaari -ja sekundaarilähteellä historian tutkimuksessa.	Tulkitsee historiallista dokumenttia. Soveltaa tietämiään faktoja dokumentin tulkitsemisessa..	Osaa suunnitella tutkimusprosessin. Kykenee tutkimushypoteesien esittämiseen.	Pystyy arvioimaan, mikä menetelmä sopii parhaiten tietyn ongelman ratkaisemiseksi.	Kehittää vaihtoehtoisen/ uuden menetelmän historiallisen ongelman ratkaisemiseksi.
Metakognitiivinen tieto	Laatii muistisääntöjä itselleen historian faktojen muistamiseksi.	Tietää, milloin mitäkin historian tutkimusmenetelmää käytetään.	Osaa eritellä omia kiinnostuksen kohteitaan historiassa. Tietää omat vahvuutensa ja heikkoutensa historian eri osa-alueilla.	Pystyy muodostamaan omia mielipiteitä analysoituaan historian tutkimuksen tuloksia.	Kykenee arvioimaan valitsemaansa tutkimusprosessia. Kykenee arvioimaan saamiensa tutkimustulosten luotettavuutta.	Pystyy luomaan uuden tai paremman tutkimusprosessin, jolla tietty tutkimusongelma voidaan ratkaista
						Najat Ouakrim-Soivio (KT, FL) najat@arviointi.fi www.arviointi.fi

Ohmin lain opettamisen suunnittelu - esimerkki taksonomiataulukon käytöstä

Tiedon ulottuvuus	Kognitiivisen prosessin ulottuvuus					
	Muistaa	Ymmärtää	Soveltaa	Analysoida	Arvioida	Luoda
Faktatieto		O puhuvat omin sanoin käsitteistä				
Käsitetieto	O piirtää muistin avulla kuvan tai kaavion virtapiiristä	O selittävät virtapiirin toimintaa				
Menetelmätieto			O käyttää Ohmin lakia	O etsii esimerkistä tietoa	O arvioi lain käytettävyyttä ongelman ratkaisemiseen	
Metakognitiivinen tieto					O arvioi osaamistaan	

Hyvän osaamisen kriteerit tavoitteittain 6. lk.

Ympäristöoppi vuosiluokilla 3 - 6 (T1-T12, kaikkiaan 19 tavoitetta)

Tiedon ulottuvuus	Kognitiivisen prosessin ulottuvuus					
	Muistaa	Ymmärtää	Soveltaa	Analysoida	Arvioida	Luoda
Faktatieto	T1	T7	T8	T4		
Käsitetieto		T3	T3, T12	T6		
Menetelmätieto			T5, T9, T11			
Metakognitiivinen tieto		T10	T2			

Tiedon ulottuvuus	Kognitiivisen prosessin ulottuvuus					
	Muistaa	Ymmärtää	Soveltaa	Analysoida	Arvioida	Luoda
Faktatieto						
Käsitetieto						
Menetelmätieto						
Metakognitiivinen tieto						

Oppiainekohtaiset opetuksen tavoitteet, arviointikohteet ja hyvän osaamisen kriteerit löytyvät opetussuunnitelmasta.

Koko OPS:	Orimattila > Opetuspalvelut > Opetussuunnitelma	https://peda.net/orimattila/peruskoulut/opetussuunnitelma/ol3
oppiaineet 3-6: ja oppiaineen alta (esim. käsityö):	> LUKU 14. Vuosiluokat 3-6 > 14.4 Oppiaineet vuosiluokilla 3-6 > 14.4.12 Käsityö > Käsityön arviointikriteerit 6. vuosiluo...	https://peda.net/orimattila/peruskoulut/opetussuunnitelma/ol3/1vmosotjksl/tjknvnl
TAI oppiaineet 7-9: ja oppiaineen alta (esim. BIOLOGIA):	> LUKU 15. Vuosiluokat 7-9 > 15.4 Oppiaineet vuosiluokilla 7-9 > 15.4.5 BIOLOGIA > Päättöarvioinnin kriteerit	https://peda.net/orimattila/peruskoulut/opetussuunnitelma/ol3/luku15/15-4_oppiaineet

Työskentelyohje

Ladatkaa taulukko omalle laitteelle tai käyttäkää tulostetta.
Lopuksi ladatkaa tuotoksenne palautuskansioon (xlsx/pdf/jpg...).

TAVOITTEET JA KRITEERIT

- Avatkaa opetussuunnitelmasta
 - Vuosiluokat 3-6 / 7-9
 - Oppiaineet vuosiluokilla 3-6 / 7-9
 - Oppiaine
 - Hyvän osaamisen kriteerit... /
Päätösarvioinnin kriteerit
- Lukekaa tavoitteet ja kriteerit

SIJOITTELU TAKSONOMIAAN

- Pohtikaa millaista tietoa tavoite ja kriteeri koskee
 - Tiedon ulottuvuus
- Pohtikaa millaista tiedon prosessointia kriteerissä edellytetään
 - Kognitiivisen prosessin ulottuvuus
- Sijoittakaa taksonomiataulukkoon